

Kommunala frågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lämnar ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma med förslag på hur man tänker arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn. Utskottet tillstyrker därmed kommittémotion 2016/17:3123 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5 och delvis kommittémotion 2016/17:2970 av Helena Lindahl m.fl. (C). I övrigt föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkanden om offentliga arbetsgivare (anställda inom offentlig sektor), kommunala tillsynsavgifter, produktivitet och effektivitet i den gemensamma välfärden, avknoppning av kommunal verksamhet, det kommunala utjämningsystemet samt kommunala bolag och deras konkurrenssituation. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående och avslutade utredningar som för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns 2 reservationer (S, MP, V och SD)

Behandlade förslag

20 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Offentliga arbetsgivare	6
Aktörer inom välfärdens verksamheter	7
Kommunala tillsynsavgifter	10
Produktivitet och effektivitet i den gemensamt finansierade välfärden	12
Avknoppning av offentligt ägd verksamhet	15
Det kommunala skatteutjämningsystemet	16
Kommunala bolag och deras konkurrenssituation	19
Reservationer	21
1. Aktörer inom välfärdens verksamheter, punkt 2 (S, MP, V)	21
2. Kommunala bolag och deras konkurrenssituation, punkt 7 (SD)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Offentliga arbetsgivare

Riksdagen avslår motion
2016/17:104 av Rasmus Ling (MP).

2. Aktörer inom välfärdens verksamheter

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att snarast återkomma med förslag på hur man tänker arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3123 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5,
bifaller delvis motion
2016/17:2970 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 13 och
avslår motionerna
2016/17:887 av Thomas Strand m.fl. (S),
2016/17:1206 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),
2016/17:1357 av Alexandra Anstrell och Maria Stockhaus (båda M),
2016/17:1417 av Finn Bengtsson (M),
2016/17:1963 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 1,
2016/17:3101 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C),
2016/17:3361 av Larry Söder (KD) och
2016/17:3392 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26.
Reservation 1 (S, MP, V)

3. Kommunala tillsynsavgifter

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:974 av Jan R Andersson (M),
2016/17:1569 av Jan Ericson (M),
2016/17:1581 av Jan Ericson (M) och
2016/17:2050 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M).

4. Produktivitet och effektivitet i den gemensamt finansierade välfärden

Riksdagen avslår motion
2016/17:1575 av Jörgen Andersson (M).

5. Avknoppning av offentligt ägd verksamhet

Riksdagen avslår motion
2016/17:1822 av Fredrik Schulte m.fl. (M) yrkande 3.

6. Det kommunala skatteutjämningsystemet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2652 av Isabella Hökmark (M) och
2016/17:2989 av Peter Helander och Fredrik Christensson (båda C).

7. Kommunala bolag och deras konkurrenssituation

Riksdagen avslår motion

2016/17:2909 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD).

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 16 februari 2017

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Maria Plass (M), Ingela Nylund Watz (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Hans Unander (S), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Ulla Andersson (V), Niklas Karlsson (S), Fredrik Schulte (M), Peter Helander (C) och Andreas Carlson (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden om kommunala frågor från den allmänna motionstiden 2016/17. Förslagen i motionerna rör frågor om offentliga arbetsgivare (anställda inom offentlig sektor), aktörer inom välfärdens verksamheter, kommunala tillsynsavgifter, produktivitet och effektivitet i den gemensamma välfärden, avknoppning av kommunal verksamhet, det kommunala utjämningsystemet samt kommunala bolag och deras konkurrenssituation.

Utskottets överväganden

Offentliga arbetsgivare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet med hänvisning till det kommunala självstyret och de begränsningar som finns inom ramen för arbetsgivares arbetsledningsrätt.

Motionen

I motion 2016/17:104 av Rasmus Ling (MP) anføres att allt fler offentliga arbetsgivare beslutar om strikta policyer om tobak. Eftersom det inte finns några belägg för att snusning skulle ha hälsovådliga effekter eller att snusare skulle ha högre sjukfrånvaro eller vara mindre effektiva på jobbet än andra anser motionären att det saknas skäl för att man inte ska få snusa på jobbet. Att reglera om anställda ska få snusa på sin arbetstid är ett ingrepp som inte kan motiveras med annat än moralism. Därför anser motionären att det inte ska vara tillåtet för offentliga arbetsgivare att förbjuda anställda att snusa på arbetstid.

Kompletterande information

En grundläggande princip inom arbetsrätten är att arbetsgivaren har arbetsledningsrätt. Det betyder att arbetsgivaren leder och fördelar arbetet. Med denna arbetsledningsrätt kan arbetsgivaren ge instruktioner för hur arbetet ska organiseras och utföras, utfärda ordningsföreskrifter och ange vad som i övrigt ska gälla på arbetsplatsen. Arbetsgivarens arbetsledningsrätt har vissa begränsningar som följer av anställningsavtalet, kollektivavtal och den arbetsrättsliga lagstiftningen. Den får t.ex. inte utövas i strid med lag eller god sed på arbetsmarknaden eller vara otillbörlig på något annat sätt. Gränserna för arbetsledningsrätten ställs normalt på sin spets först när arbetstagaren vägrar följa arbetsgivarens instruktioner och förhållningsregler. Principen betraktas som gällande rätt i Sverige men finns inte reglerad i lag. Däremot kommer principen regelmässigt till uttryck inom bl.a. kollektivavtalsregleringar. (Källa: SOU 2009:44 Integritetsskydd i arbetslivet.)

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis hänvisa till det grundlagsreglerade kommunala självstyret som bl.a. innebär att kommunerna utifrån sina uppgifter har betydande friheter när det gäller bl.a. att utforma organisationen,

arbetsprocesserna, lönebildningen och kompetensförsörjningen, samtidigt som det också ingår i kommunernas arbetsgivaransvar att följa gällande arbetsrättsliga regleringar. Arbetsmiljölagen (1977:1160) föreskriver att arbetsgivaren ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagarna utsätts för ohälsa eller olycksfall. Dessutom ska arbetsgivaren systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller de föreskrivna kraven på en god arbetsmiljö.

Utskottet vill också framhålla de begränsningar som arbetsgivaren har när det gäller arbetsledningsrätt som följer av anställningsavtal, kollektivavtal och den arbetsrättsliga lagstiftningen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Aktörer inom välfärdens verksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen snarast ska återkomma med förslag på hur man tänker arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

I tio motioner tas frågan upp om vad som ska gälla för offentliga aktörer som bedriver verksamhet inom välfärdens områden.

I motion 2016/17:887 av Thomas Strand m.fl. (S) framhålls att en generell välfärd som fördelas efter behov och på lika villkor är ett av fundamenten i den svenska modellen. Under 00-talet anses denna modell ha varit utsatt för ett hårt tryck, bl.a. genom uteblivna satsningar och en kraftig avreglering. Detta har medfört en kraftig ökning av privata aktörer i välfärden med läckage av skattemedel till bolagsägare. Vinstdrivande företag bedöms inte primärt vara intresserade av att utveckla den gemensamma välfärden. Dessutom framhålls att det finns utövare inom den privata välfärdssektorn som erbjuder bättre tjänster genom tilläggsavgifter. Motionärerna vill att denna nedmontering av den generella välfärdsmodellen bryts och att läckage av skattemedel stoppas genom att vinstjakten i välfärden upphör. Huvudprincipen för svensk välfärd ska vara att den i utgångsläget drivs i gemensam regi med vissa alternativa driftsformer enligt non-profit-principen.

I motion 2016/17:1206 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M) anfördes att det krävs en mångfald av aktörer som verkar på lika villkor för att vi ska få den utveckling som vi behöver inom välfärdssektorn. En mångfald av aktörer sporrar varandra till att skapa en bättre välfärd. Motionärerna vill därför att villkoren för privata aktörer i välfärden likställs så att de är desamma över hela landet.

I motion 2016/17:1357 av Alexandra Anstrell och Maria Stockhaus (båda M) framhålls att det ska vara ordning och reda i välfärden och att det därmed måste finnas likvärdiga villkor. Kvalitet ska prägla hela välfärden, och vägen till en kvalitativ välfärd går via insyn, tillsyn och högt ställda krav. Motionärerna anser därför att det är orimligt att inte offentliga aktörer behöver ha tillstånd att starta verksamheter som lyder under skollagen, socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller hälso- och sjukvårdslagen medan fristående aktörer står inför helt andra tillståndsförfaranden. Motionärerna vill därför att det införs en generell tillståndsplikt för både offentliga och privata utförare drift av verksamhet enligt skollagen, socialtjänstlagen, LSS eller hälso- och sjukvårdslagen.

I motion 2016/17:1417 av Finn Bengtsson (M) anser motionären att regeringens utredning med direktiv om hur vinstuttag ska kunna begränsas i företag inom välfärdssektorn allvarligt håller på att skada en väletablerad och viktig företagsamhet. Därför vill motionären att den pågående utredningen om att i lag begränsa vinstuttag i verksamheter i välfärdens kärna omedelbart stoppas och att förhandlingar i frågan inleds mellan regeringen och allianspartierna i oppositionen.

I motion 2016/17:1963 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 1 anförs att hotet om vinstbegränsningar för företag inom välfärdssektorn inverkar menligt på långsiktigheten i verksamheten och därmed försämrar benägenheten för utomstående att investera. En optimal lösning är enligt motionärerna att tillåta privata och offentliga tjänsteleverantörer att verka på en gemensam och rimligt reglerad marknad. Därför förespråkar motionärerna väl utformade spelregler, där såväl privata som offentliga aktörer konkurrerar om att leverera högkvalitativa välfärdstjänster. Därigenom skapas förutsättningar för att komma till rätta med många av de problem som uppstått inom välfärdssektorn.

I motion 2016/17:2970 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 13 framhålls vikten av en mångfald av aktörer inom välfärden, som också är en förutsättning för valfrihet. Med en mångfald av aktörer stimuleras såväl privata som offentliga aktörer att bli mer kostnadseffektiva samtidigt som en hög kvalitet kan hållas. Ett eventuellt vinsttak är enligt motionärerna ett påtagligt hot för många av välfärdsföretagen. Motionärerna anser att svensk välfärd behöver ledas och regleras genom höga, likvärdiga och transparenta kvalitetskrav för samtliga aktörer och inte genom ingrepp i möjligheten att driva välfärdsföretag.

I motion 2016/17:3101 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C) framhålls vikten av mångfald och valfrihet inom välfärden. Därför vill motionärerna att fokus ska vara på effektivitet och kvalitet och inte på begränsningar av vinster i välfärden.

I motion 2016/17:3123 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5 anförs att all verksamhet, oaktat om den är kommunal, regional, statlig eller privat, ska drivas med kloka och tydliga kriterier för vad som ska gälla samt kontinuerlig uppföljning, och inte genom att hindra och förbjuda verksamheter

som bedrivs klokt med skattemedel. Motionärerna vill därför att förslag ska tas fram på hur man tänker arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn.

I motion 2016/17:3361 av Larry Söder (KD) framhålls att medborgare och lagstiftare bör fokusera på kvaliteten i verksamheten och inte på om företaget får gå med vinst eller inte. Därför vill motionären att den lagstadgade rätten till vinstuttag förtydligas för de företag som bedriver verksamhet inom vård, skola och omsorg.

I motion 2016/17:3392 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26 anför motionärerna att oavsett inriktning och bransch bör upphandlingsvillkoren förtydligas i stället för att man begränsar företagens vinstuttag.

Kompletterande information

Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)

Den 8 november 2016 överlämnade Välfärdsutredningen delbetänkandet Ordning och reda i välfärden. Betänkandet innehåller förslag om en reglering av tillåtet rörelseresultat i syfte att säkerställa att offentliga medel används till den verksamhet de är avsedda för. Därutöver lämnas bl.a. förslag om en utvecklad ägar- och ledningsprövning, ett mer flexibelt regelverk för upphandling av sociala tjänster och förslag som syftar till att göra det lättare för organisationer i den idéburna sektorn att verka inom välfärdsområdet.

Frågor som handlar om bl.a. vilka kvalitetsmått som kan användas på ett strategiskt sätt vid t.ex. upphandling och uppföljning av välfärdstjänster och frågor om statistik och annan information som behöver finnas på olika välfärdsområden kommer utredningen att återkomma till i sitt slutbetänkande som ska överlämnas i maj 2017.

Delbetänkandet har skickats ut på remiss till 142 instanser. Svar på remissen ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 24 februari 2017.

Ägarprövningsutredningen (SOU 2015:7)

I januari 2015 presenterade utredningen sitt slutbetänkande. Utredningen hade i uppdrag att bl.a. utreda vilka möjliga krav, utöver befintliga, som kan och bör ställas på de som äger och driver företag inom välfärdssektorn. I slutbetänkandet föreslås bl.a. en utökad tillståndsplikt inom socialtjänsten och att det i samband med tillståndsprövning ska ställas krav på insikt, erfarenhet och lämplighet för att beviljas godkännande eller tillstånd att bedriva verksamhet enligt skollagen och socialtjänstlagen (SoL). Den som ansöker om godkännande eller tillstånd föreslås också behöva visa att den har ekonomiska förutsättningar att bedriva en långsiktig verksamhet. Kraven föreslås gälla även efter att tillstånd eller godkännande meddelats. Välfärdsutredningen har i uppdrag att vidareutveckla Ägarprövningsutredningens förslag om ökade krav på långsiktighet och ägar- och ledningsprövning för tillstånd att bedriva verksamhet inom välfärdssektorn.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2015/16:FiU26 Kommunala frågor riktade utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att snarast återkomma med förslag på åtgärder när det gäller valfrihet, mångfald och kvalitet inom offentligt finansierade välfärdsverksamheter. Utskottet kan notera att regeringen ännu inte återkommit till riksdagen i frågan. Utskottet vill därför återigen framhålla vikten av en mångfald av aktörer inom välfärdssektorn.

Sverige ska ha en trygg välfärd, där människan sätts före systemen och där alla har tillgång till en gemensamt finansierad välfärd av hög kvalitet. En sjundedel av välfärdstjänsterna tillhandahålls i dag av privata utförare. Det ger en mångfald som bidrar till en ökad kvalitet och ett förbättrat resursutnyttjande. Därför måste den svenska skolan, vården och omsorgen även i fortsättningen ha en möjlighet att erbjuda en palett av lösningar anpassade till att arbetslivet och vardagen förändras och till att vi lever allt längre.

Valfrihet och mångfald är uppskattade delar av välfärden men kräver samtidigt tydliga regler och uppföljning för att kvaliteten i verksamheten ska kunna garanteras. Utskottet vill därför återigen framhålla att regeringen ska verka för att all verksamhet bedrivs med kloka beslut, tydliga kriterier för vad som ska gälla och kontinuerlig uppföljning. Verksamheter som arbetar klokt med skattemedel ska inte hindras eller förbjudas.

Utskottet anser därför att regeringen snarast ska återkomma med förslag på hur man tänker arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn.

Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Kommunala tillsynsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden med hänvisning till gällande lagstiftning på området och det arbete som för närvarande pågår inom Livsmedelsverket och Statskontoret med att se över delar av systemet med de kommunala tillsynsavgifterna.

Motionerna

I fyra motioner tas frågan upp om utformningen av kommunala tillsynsavgifter.

I motion 2016/17:974 av Jan R Andersson (M) anförs att många lanthandlare anser att kopplingen mellan de avgifter som betalas för tillsyn av verksamheten och storleken på verksamhetens omsättning är alldeles för svag. Dessutom finns det lanthandlare som betalar kontrollavgifter utan att få besök av en inspektör. Motionärerna anser därför att det vore rimligare med ett

avgiftssystem som i högre grad än i dag anpassades efter faktisk omsättning i den verksamhet som ska inspekteras.

I motion 2016/17:1569 av Jan Ericson (M) framhålls att när kommunala tillsynsavgifter i sin helhet avgiftsfinansieras saknas helt incitament för att utveckla effektiviteten, och det finns också en risk för att onödigt många tillsynsbesök görs. Därför vill motionären att regelverket för avgiftsfinansiering av myndighetsutövning ses över så att tillsynsverksamhet i stället i huvudsak skattefinansieras.

Även i motion 2016/17:1581 av Jan Ericson (M) anføres att regelverket för hur kommunala tillsynsavgifter får tas ut bör ses över mot bakgrund av att avgifter tas ut trots att besök inte gjorts.

I motion 2016/17:2050 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M) framhålls att den administrativa bördan för handlare på landsbygden är ett bekymmer och en stor anledning till att dessa verksamheter avvecklas. Det anses t.ex. orimligt att en liten lanthandel har samma kostnader för tillsyn som stormarknader. Därför vill motionärerna att det görs en översyn så att tillsynskostnaderna för mindre serviceföretag på landsbygden är proportionerligt utformade.

Kompletterande information

Avgifter i livsmedelskontrollen – Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17)

I juni 2015 överlämnade Statskontoret rapporten Avgifter i livsmedelskontrollen – Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering (2015:17). Enligt rapporten brister den nuvarande avgiftsmodellen både i begriplighet och i legitimitet. Av rapporten framgår bl.a. att kommunerna inte alltid utför de kontroller som de borde göra enligt lagstiftningen och kommunernas egna riskbedömningar, samt att det finns stora variationer mellan timtaxor och riskklassning. Statskontoret anser bl.a. att förhandsbetalning innebär pedagogiska problem och riskerar att undergräva avgifternas legitimitet. I rapporten lämnar Statskontoret ett antal förslag för att förbättra systemet för avgiftsfinansiering; bl.a. föreslås att efterhandsbetalning möjliggörs.

Som en följd av rapporten och de remissvar som inkommit har bl.a. Livsmedelsverket fått i uppdrag att se över riskklassificeringsmodellen, och Statskontoret har fått i uppdrag att utreda hur livsmedelskontrollen kan stärkas i kommuner som utför kontroller i otillräcklig omfattning eller inte utför kontroller på ett riskbaserat sätt. I Statskontorets uppdrag ingår bl.a. att se över om den statliga styrningen behöver förändras och vilka alternativa organisatoriska lösningar som står till buds, inklusive att flytta ansvaret för att utföra kontrollen till en annan kontrollmyndighet. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2017. (Källa: Regeringsbeslut 8/12 2016, N2016/07646/DL.)

Kommunal tillsyn

Enligt 27 kap. 1 § miljöbalken (1998:808) får kommuner ta ut en avgift för tillsyn. Hur stor avgift som ska tas ut beslutas av kommunfullmäktige. Enligt uppgifter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska den avgift eller taxa som en kommun tar ut för att täcka kostnaderna för tillsyn och kontroll vara så rättvis som möjligt. Enligt kommunallagen ska alla behandlas lika, vilket enligt SKL i detta fall betyder att alla som har liknande verksamhet med samma risker och sköter sina företag på samma sätt ska betala lika mycket i tillsynsavgift. Därför måste det finnas en taxa som ger möjlighet att bedöma hur stor risk ett företag utgör för människors hälsa och miljön. Taxan ska även kunna ta hänsyn till hur ägaren av ett företag sköter sin verksamhet för att undvika skador på hälsan och miljön. Att risken kan variera mellan olika företag och beroende på företagets egenkontroll förklarar enligt SKL varför avgiften kan variera mellan företag som bedriver liknande verksamheter.

Utskottets ställningstagande

I likhet med tidigare behandling vill utskottet framhålla att det är helt i enlighet med regelverket att tillsynsmyndigheter tar ut en tillsynsavgift eller kontrollavgift utan att en kontroll nödvändigtvis har utförts. Samtidigt vill utskottet framhålla det arbete som pågår inom Livsmedelsverket när det gäller riskklassificering och Statskontorets uppdrag med att se över hur livsmedelskontrollen kan stärkas som en följd av de brister som framhålls i Statskontorets rapport om avgifter i livsmedelskontrollen.

Med det anförda avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden.

Produktivitet och effektivitet i den gemensamt finansierade välfärden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om att utreda och analysera systemen för en ökad produktivitet och effektivitet inom välfärdssektorn. Utskottet hänvisar till ett riksdagsbeslut om en permanent ökning av anslagsmedel till kommunsektorn på 10 miljarder kronor 2017 och till det arbete som för närvarande pågår för att skapa bättre förutsättningar för kommunsektorn att bedriva en mer professionell och effektiv verksamhet.

Motionen

I motion 2016/17:1575 av Jörgen Andersson (M) framhålls att vi för att klara välfärdsåtagandet måste ha system som är utformade så att en högre kvalitet i kombination med högre effektivitet kan uppnås. Därför vill motionären att

större fokus ska läggas på hur systemen kan formas för att stimulera produktivitetens utveckling inom den offentliga sektorn. Systemen bör utredas och analyseras nogsamt så att de kan utformas för att ge incitament som gynnar produktivitetens utveckling, till gagn för samhällsutvecklingen och vår gemensamma välfärd.

Kompletterande information

Kommunallagen

I mars 2015 lämnade Utredningen om en kommunallag för framtiden sitt slutbetänkande (SOU 2015:24) med förslag till en ny kommunallag, vars syfte är att bidra till en mer professionell och effektiv verksamhet. Förslagen innebär, utöver en moderniserad lagstiftning, bl.a. bättre förutsättningar för en ändamålsenlig kommunal organisation, ökad insyn för medlemmarna genom en digitalisering av den kommunala anslagstavlan samt en förstärkt kommunal revision. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen den 18 april 2017.

Statens styrning av kommunerna (2016:24)

I oktober 2016 lämnade Statskontoret rapporten Statens styrning av kommunerna (2016:24). Rapporten är en delrapportering av regeringens uppdrag till Statskontoret att kartlägga, analysera och i vissa delar lämna förslag om statens styrning av statlig respektive kommunal verksamhet. Av rapporten framgår bl.a. att statens styrning har ökat och att många kommuner uppfattar styrningen som kortsiktig, ryckig och inte anpassad efter lokala förhållanden. Många kommuner anser att utformningen av statsbidragen leder till reaktiva och kortsiktiga prioriteringar i kommunerna och att de inte alltid stämmer överens med kommunernas behov och möjligheter. Vidare anser många kommuner att alltför stora krav ställs på uppföljning och inrapportering till staten, vilket leder till en ökad administration. Tillsynen anses ofta fokusera på processer, regelverk och formalia snarare än på kvalitet och brukarnas behov. Vidare upplevs tillsynen som alltför inriktad på kontroll i stället för verksamhetsutveckling. Rapporten innehåller inga förslag utan kommer enligt Regeringskansliet att utgöra ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med den s.k. tillitsreformen som ska främja en utveckling av kommunerna och förbättra styrningen av dessa.

Budgetpropositionen för 2017

I budgetpropositionen (prop. 2016/17:1 utg.omr. 25) framhålls att staten på olika sätt bidrar till att kommuner och landsting ska bli mer effektiva och verka för en hög kvalitet bl.a. genom att underlätta jämförelser mellan kommuner respektive landsting. Jämförelser bedöms ge ökad kunskap om den kommunala verksamhetens kvalitet och effektivitet. För att underlätta uppföljning och analys samt främja jämförelser mellan kommuner respektive

landsting finns Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) och Rådet för kommunal redovisning (RKR). RKA tillhandahåller nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måloppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting. RKA ska vidare bl.a. utveckla befintliga nyckeltal med särskilt fokus på sådana tal som mäter kvalitet samt marknadsföra databasen för att öka dess användning och ge bättre förutsättningar för uppföljning av verksamhet och ekonomi.

Regeringen ansåg att det var angeläget att stödja utvecklingen av databasen för att värna välfärdens kärna och främja effektivisering av kommunsektorn, inte minst till följd av de framtida utmaningar som sektorn står inför. Efter förslag från regeringen beslutade riksdagen därför om en ökning av bidraget till RKA för 2017 (bet. 2016/17:FiU3, rskr. 2016/17:117).

I samma betänkande togs även bl.a. beslut om tillfälligt ökade medel för att förbättra styrningen i den offentliga sektorn. För att kunna möta kommunernas utmaningar och förbättra styrningen i den offentliga sektorn ansåg regeringen att det var viktigt med ett brett angreppssätt som omfattar flera olika metoder. Som exempel nämndes åtgärder som har en forskningsinriktning eller som avser fördjupade kunskapsammansättningar och analyser som spänner över flera områden inom de kommunala verksamheterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att kommuner och landsting står inför betydande utmaningar framöver som t.ex. den demografiska utvecklingen, mottagandet av asylsökande och nyanlända, den snabba urbaniseringstakten och medborgarnas förväntningar på likvärdig service av god kvalitet, utmaningar som ställer stora krav på personal- och kompetensförsörjning, förmåga till innovation men också effektiviseringar, vilket i sin tur ställer krav på finansiering. Utskottet kan också notera att riksdagen beslutat om en historisk satsning på välfärden genom ett permanent tillskott till kommunsektorn på 10 miljarder kronor fr.o.m. 2017 (bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49).

Utskottet kan även notera att det pågår ett omfattande arbete med att kartlägga, värdera och analysera styrningsmässiga, organisatoriska, ekonomiska och verksamhetsmässiga lösningar som kan bidra till att förbättra kommuners och landstings förutsättningar att i framtiden ta sig an nya uppgifter och till att utveckla, tillhandahålla och finansiera ett likvärdigt serviceutbud med god kvalitet. Samtidigt bereds för närvarande slutbetänkandet från Utredningen om en kommunallag för framtiden (SOU 2015:24) som bl.a. innehåller förslag vars syfte är att bidra till en mer professionell och effektiv verksamhet. Utskottet anser att det redan pågår ett omfattande arbete med att skapa bättre förutsättningar för kommunsektorn att utveckla vår gemensamma välfärd och anser därför att det just nu inte finns skäl att tillsätta ytterligare en utredning för att se över systemen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Avknoppning av offentligt ägd verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om reglerna för avknoppning av offentlig verksamhet. Utskottet hänvisar till gällande lagstiftning på området, som är tydlig när det gäller avknoppning, samt till pågående beredning av förslag från Utredningen om en kommunallag för framtiden.

Motionen

I motion 2016/17:1822 av Fredrik Schulte m.fl. (M) yrkande 3 anfördes att rättsläget i dag är oklart när det gäller avknoppningar av offentligt ägd och finansierad verksamhet. Enligt motionärerna ger den befintliga lagstiftningen inte en klar vägledning för hur sådana verksamhetsövergångar ska genomföras. Därför vill motionärerna att regeringen ska se över regelverket och ta fram en modell för hur avknoppningar även i fortsättningen ska kunna bidra till ökad konkurrens och valfrihet.

Kompletterande information

I mars 2015 lämnade Utredningen om en kommunallag för framtiden sitt slutbetänkande (SOU 2015:24). Utredningen skulle bl.a. se över verkställighet och rättelser av kommunala beslut. I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 volym 1 sid. 53) framhöll regeringen att det i kommunallagen (1991:900) anges att en kommun inte får gynna en enskild person eller ett företag, men att det finns flera exempel på att konsekvenserna för kommuner som ändå genomfört t.ex. en försäljning till underpris inte är tillräckliga. Regeringen hänvisade till den då pågående översynen av kommunallagen där bl.a. förutsättningarna för att kommunerna i sådana fall ska få tillbaka förlorade skattemedel skulle ses över och förslag till författningsändringar eller andra åtgärder för att uppnå detta syfte skulle tas fram. I utredningens slutbetänkande föreslås att reglerna om verkställighet av beslut i kommunallagen skärps, bl.a. att beslut som inte kan rättas ska få verkställas först när de fått laga kraft. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen den 18 april 2017.

Utskottets ställningstagande

I likhet med tidigare behandling anser utskottet att de befintliga regelverken och de utredningar som gjorts tydligt visar vad som gäller vid avknoppning av offentlig verksamhet. Den senast gjorda utredningen, av Friskolekommittén (SOU 2013:56), visar att rättsläget är tydligt och att nuvarande lagstiftning inte lämnar något utrymme för försäljning av sådan egendom till ett annat pris än

det värde för hela verksamheten som fastställts vid en oberoende värdering, vilket är en bedömning som utskottet delar. Utskottet kan också notera att Utredningen om en kommunallag för framtiden i sitt slutbetänkande har lämnat förslag om att skärpa reglerna om verkställighet av beslut, detta som en följd av att konsekvenserna inte ansågs vara tillräckliga när det gäller kommuner och landsting som genomfört t.ex. en försäljning till underpris. Utskottet noterar att regeringen har för avsikt att lämna en proposition till riksdagen i denna fråga den 18 april 2017.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Det kommunala skatteutjämningsystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår båda motionsyrkandena om förslag till ändringar i det kommunala skatteutjämningsystemet. Utskottet anser att konsekvenserna av förändringar i utjämningsystemet är svåra att överblicka och att eventuella ändringar därför bör vänta till nästa översyn av hela det kommunala utjämningsystemet. Utskottet hänvisar vidare till att riksdagen nyligen beslutat om ändringar i lagen om kommunalekonomisk utjämning som föregicks av en omfattande parlamentarisk utredning.

Motionen

I motion 2016/17:2652 av Isabella Hökmark (M) framhålls att dagens skatteutjämningsystem missgynnar kommuner som framgångsrikt sköter sin verksamhet och ekonomi, och underminerar drivkraften till att öka sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten i kommunen. Motionären anser att systemet motverkar tillväxt och utveckling och vill därför att regeringen överväger en förändring av skatteutjämningsystemet.

I motion 2016/17:2989 av Peter Helander och Fredrik Christensson (båda C) anför motionärerna att det nuvarande folkräkningssystemet som ligger till grund för skatteutjämningsystemet missgynnar små kommuner som har en hög andel säsongsarbetare eftersom befolkningsstatistiken beräknas den 1 november varje år. Motionärerna vill i stället att ett befolkningsgenomsnitt beräknas under året, vilket de anser ger en mer rättvis fördelning mellan kommuner i utjämningsystemet.

Kompletterande information

Inkomstutjämning och tillväxt

I april 2011 överlämnade Utjämningskommittén.08 sitt slutbetänkande Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU

2011:39). Kommittén utredde bl.a. frågan om det finns tillväxthämmande faktorer i det nuvarande systemet. Av betänkandet framgår att kommittén inte fann belägg för att inkomstutjämnningen i sig skulle vara tillväxthämmande. Mot bakgrund av utredningen presenterade regeringen förslag till förändringar och uppdateringar av kostnadsutjämnningen i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 25). I propositionen framhölls också vikten av att utjämningsystemet inte motverkar tillväxt och ökad sysselsättning, varför förslag lämnades om förändringar av inkomstutjämnningen som skulle minska marginaleffekterna för de kommuner och landsting som betalar en inkomstutjämningsavgift. Riksdagen beslutade om ändringar i enlighet med propositionen den 27 november 2013 (bet. 2013/14:FiU3, rskr. 2013/14:69).

Under 2013 redovisade Statskontoret rapporten Den kommunala utjämnningen sedan 1990-talet. Rapporten är ett led i Statskontorets löpande uppföljning av det kommunala utjämningsystemet. Av rapporten framgår att det från tid till annan förts diskussioner om det kommunala utjämnings-systemets inverkan på tillväxten i ekonomin. I rapporten sammanfattas kortfattat internationell teoretisk och empirisk forskning som belyser hur kommunala utjämningsystem kan inverka på bl.a. skattebaser och skattesatser. Av rapporten framgår att Statskontoret inte har funnit några empiriska studier där kommunala utjämnings-systems inverkan på BNP-tillväxten har analyserats. Det finns empiriska studier som visar att inkomstutjämnning där lägre skattekraft kompenseras bidrar till minskad skattekonkurrens och till tryck uppåt på kommunala skattesatser. De uppskattade effekterna är emellertid förhållandevis små. Ekonomisk-teoretisk forskning visar att inkomstutjämnings-system kan ha negativ inverkan på skattebaser, men det finns inga uppskattningar av hur stora dessa effekter kan vara. Betydelsen av inkomstutjämnings-systemens inverkan på olika tillväxt-faktorer kan betraktas som en öppen fråga. Detta beror dels på att den befintliga empiriska forskningen är begränsad, dels på att det är svårt att rent metodologiskt analysera effekterna av kommunala och regionala utjämnings-system. (Källa: Statskontorets rapport 2013:19 Den kommunala utjämnningen sedan 1990-talet.)

Lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnning

Av 17 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnning framgår att avgifter och bidrag beräknas på grundval av antalet folkbokförda invånare i en kommun eller i ett landsting den 1 november året före utjämningsåret.

Var en person är folkbokförd den 1 november året före beskattningsåret styr också i vilken kommun personen ska betala skatt (65 kap. 3 § inkomstskattelagen).

Den 1 november har enligt uppgift från SKL och Statistiska centralbyrån (SCB) valts för att uppgifterna om antalet folkbokförda ska vara så aktuella som möjligt vid beräkningen av bidrag och avgifter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill liksom vid tidigare behandling framhålla att riksdagen nyligen beslutat om ändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Beslutet innebar bl.a. förändringar av inkomstutjämningen för att säkerställa att systemet inte skulle motverka tillväxt och ökad sysselsättning. Ändringarna i lagen trädde i kraft den 1 januari 2014. Som utskottet också tidigare framhållit låg bl.a. en omfattande parlamentarisk utredning bakom förändringen, där det kommunalekonomiska utjämningsystemet utretts grundligt. Utskottet anser därför att det just nu inte finns skäl att ytterligare förändra systemet.

När det gäller folkräkningssystemet vill utskottet liksom tidigare framhålla att syftet med det kommunala utjämningsystemet är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att bedriva sina verksamheter. Systemet består bl.a. av inkomst- och kostnadsutjämning.

Samtliga parametrar som i dag används för att beräkna en kommuns eventuella bidrag eller avgift inom systemet utgår från faktiska uppgifter vid ett specifikt tillfälle. För inkomstutjämningen 2017 används t.ex. folkmängden den 1 november 2016 och skatteunderlaget enligt taxeringen 2016 (inkomstår 2015). Det skatteunderlag som ligger till grund för inkomstutjämningen 2017 avser därmed de individer som var folkbokförda i kommunen den 1 november 2014.

Även när det gäller kostnadsutjämningen används uppgifter om befolkningen vid ett specifikt tillfälle. För 2017 är det uppgifter om befolkningen den 31 december 2015 som ligger till grund för beräkningen i kostnadsutjämningen. Anledningen till det är att kommuner och landsting ska få information så tidigt som möjligt om kostnadsutjämningen för kommande år. Kostnadsutjämningen består också av fler delmodeller som ska beräknas jämfört med inkomstutjämningen.

Det kommunala utjämningsystemet består således av flera olika delmodeller och parametrar, och en förändring av systemet skulle kunna få stora konsekvenser för såväl kommuner som landsting. Eftersom det är svårt att få en fullständig bild över vilka dessa konsekvenser är anser utskottet att en förändring skulle kräva en grundlig utredning. Utskottet anser därför att eventuella ändringar i systemet bör vänta till nästa översyn av hela det kommunala utjämningsystemet.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Kommunala bolag och deras konkurrenssituation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandet om kommunala bolag och deras konkurrenssituation. Utskottet hänvisar till befintlig lagstiftning som skapar förutsättningar för en effektiv konkurrens samt till den fortsatta beredningen av förslag från Utredningen om en kommunallag för framtiden.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionen

I motion 2016/17:2909 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD) framför motionärerna att konkurrensvillkoren mellan svenska kommunalt ägda bolag och utländska offentligt ägda bolag kan medföra betydande konkurrensnackdelar för svenska bolag. Motionärerna vill därför att det utreds hur kommunalt ägda bolag kan agera mer affärsmässigt på en internationellt konkurrensutsatt marknad.

Kompletterande information

I mars 2015 lämnade Utredningen om en kommunallag för framtiden sitt slutbetänkande (SOU 2015:24). I betänkandet konstateras att den kommunala verksamheten har förändrats sedan den nuvarande kommunallagen trädde i kraft 1992, och att samhället har genomgått stora förändringar samtidigt som globaliseringen och EU-medlemskapet påverkar den kommunala verksamheten. För att kommunallagen ska bidra till en mer professionell och effektiv kommunal verksamhet föreslås ett flertal ändringar i lagen. Bland annat föreslås att det ska tydliggöras att kommuner och landsting ska verka för konkurrensneutralitet och följa EU:s statsstödsregler. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen den 18 april 2017.

Genom EU:s statsstödsregler sätts ramar för medlemsstaternas möjligheter att med offentliga medel stödja en viss verksamhet. Reglerna finns i artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Där fastställs att statsstöd är förbjudet om det inte uppfyller vissa på förhand bestämda undantag. Syftet med reglerna är att se till att konkurrensen på EU:s inre marknad inte snedvrids.

Förutsättningarna för konkurrens mellan offentliga och privata näringsverksamheter regleras i konkurrenslagen (2008:579). Enligt Konkurrensverket finns reglerna därför att offentliga aktörer ofta har helt andra förutsättningar än privata företag. En kommunalt ägd verksamhet går t.ex. inte i konkurs utan har möjlighet att fortsätta att driva en säljverksamhet även om den går med förlust. Den kan också sälja varor eller tjänster samtidigt

som den har till uppgift att bevilja tillstånd till företag och konsumenter som agerar på samma marknad. Det gör att risken är stor för att konkurrensen snedvrids när offentliga aktörer säljer varor och tjänster i konkurrens med privata företag. Reglerna innebär att staten, kommunerna och landstingen kan förbjudas att sälja varor eller tjänster på ett sätt som begränsar konkurrensen. Även uthyrning innefattas. Den som bryter mot förbudet kan bli tvungen att betala vite till staten.

Utskottets ställningstagande

I likhet med vid tidigare behandling anser utskottet att det inte i dag finns något skäl att tillsätta den utredning som motionärerna efterlyser. Den svenska konkurrenslagen, liksom EU:s konkurrensregler och statsstödsregler, skapar enligt utskottet förutsättningar för väl fungerande marknader och en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna, bl.a. genom att reglera villkoren för offentlig säljverksamhet som drivs i konkurrens med såväl privat som annan offentlig verksamhet. Dessutom kan utskottet notera att regeringen avser att överlämna en proposition till riksdagen under våren med anledning av förslagen från Utredningen om en kommunallag för framtiden. Utredningen föreslår ett flertal ändringar i kommunallagen för att den ska bidra till en mer professionell och effektiv kommunal verksamhet, bl.a. att det ska tydliggöras att kommuner och landsting ska verka för konkurrensneutralitet och följa EU:s statsstödsregler.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Reservationer

1. Aktörer inom välfärdens verksamheter, punkt 2 (S, MP, V)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Ingela Nylund Watz (S), Hans Unander (S), Janine Alm Ericson (MP), Marie Granlund (S), Ulla Andersson (V) och Niklas Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed avslår riksdagen motionerna
 2016/17:887 av Thomas Strand m.fl. (S),
 2016/17:1206 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M),
 2016/17:1357 av Alexandra Anstrell och Maria Stockhaus (båda M),
 2016/17:1417 av Finn Bengtsson (M),
 2016/17:1963 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 1,
 2016/17:2970 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 13,
 2016/17:3101 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C),
 2016/17:3123 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 5,
 2016/17:3361 av Larry Söder (KD) och
 2016/17:3392 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Som framgår av utskottets betänkande bereds för närvarande delbetänkandet från Utredningen Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78). En utredning som regeringen tillsatte den 5 mars 2015 med uppdrag att utreda ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster (dir. 2015:22). Efter ett tillkännagivande från riksdagen om att utreda ett utvecklat och delvis nytt regelverk för säkerställande av valfrihet, mångfald och kvalitet vid utförande av välfärdstjänster breddades den pågående utredningen genom ett tilläggsdirektiv (dir. 2015:108). Direktivet syftade bl.a. till att öka fokus på kvaliteten, utöka tillståndsplikten och säkra att lika villkor gäller för alla som bedriver välfärd. Utredningens uppdrag är brett och direktiven innehåller många konkreta uppdrag som spänner över en rad områden.

När beslut om att tillåta privata företag i välfärden fattades på 1990-talet var tanken att valfriheten skulle öka genom att såväl företag som föreningar, kooperativ och andra former av aktörer erbjöd en mångfald av exempelvis pedagogiska metoder och inriktningar inom välfärden. Genom att tillåta flera alternativ skulle medborgarna få valfrihet genom tillgång till en mångfald av olika verksamhetsinriktningar. Även om det på många områden finns exempel

på nya utförare har reformen inte lett till den stora mångfald i utbud som var tanken när den infördes. De icke vinstdrivande aktörerna är i stort detsamma i antal nu som de var när reformen genomfördes. Det är framför allt privata vinstdrivande aktiebolag som kraftigt ökat på bekostnad av övriga. De nya aktörerna erbjuder ofta samma tjänster som kommunen. Valfriheten riskerar då att främst bestå av ett val mellan olika varumärken och mindre ett val av innehållet i tjänsten, där den idéburna sektorn spelar en väldigt blygsam roll. Den övergripande bilden inom sektorn är således att utvecklingen går mot stora koncerner som lägger under sig en allt större andel av marknaden. Småföretag, föräldrakooperativ och andra mindre aktörer på området köps i ökande omfattning upp och tas över av koncernbolag som kan vara större än stora kommuner. De slås dessutom ut i upphandlingar då de inte kan konkurrera på samma villkor. Det riskerar att leda till en likriktning där företag med ett visst vård- eller skolkoncept tar över allt större andelar av marknaden.

Den tidigare borgerliga regeringen påpekade i direktiven till Ägarprövningsutredningen (dir. 2012:131) att en utveckling mot ett fåtal större bolag som dominerar marknaden är problematisk om den innebär att mångfalden och därigenom valfriheten begränsas.

En fortsatt utveckling mot allt större vinstsyftande aktörer riskerar helt enkelt att leda till en allt större likriktning, vilket riskerar att minska mångfalden för brukarna. För att uppnå verklig mångfald för medborgarna är det viktigt att försöka vända denna utveckling och stimulera en ordning där idéburna och mindre aktörer som inte primärt driver sin verksamhet i syfte att göra vinst får en större roll.

Möjlighet att göra obegränsade vinstuttag kommer i konflikt med intentionerna i lagstiftningen och ger felaktiga incitament som riskerar att påverka kvaliteten i och styrningen av välfärden negativt. En reglering av hur de offentliga medlen får användas kan därför ge bättre förutsättningar för framväxten av en reell valfrihet för medborgarna där de kan påverka verksamhetens innehåll och ha olika alternativa verksamheter att ta del av. Så får vi verklig mångfald

Vi anser därför att Välfärdsutredningens slutresultat måste inväntas och att delbetänkandet måste få beredas i vanlig ordning innan ställning och beslut tas om nya åtgärder. Att redan nu ta beslut om åtgärder som för närvarande utreds anser vi inte är lämpligt. Utredningen måste få tid att göra sitt arbete innan beslut tas om det som utreds.

2. Kommunala bolag och deras konkurrenssituation, punkt 7 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2909 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD).

Ställningstagande

När det gäller kommunala bolag som verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad anser vi att den befintliga lagstiftningen inte skapar förutsättningar för en effektiv konkurrens. De kommunalrättsliga principerna om självkostnad, lokalisering, likställighet och allmänintresse, i dagens globaliserade värld, försvårar möjligheterna för vissa kommunala bolag att på bästa sätt tillvarata sina respektive huvudmäns och i förlängningen medborgarnas intresse. Därför bör rådande förutsättningar för kommunala bolag ses över och förslag på åtgärder och regelförändringar utredas och presenteras senast under nästkommande riksmöte.

Vi anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförts om de kommunalrättsliga principerna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:104 av Rasmus Ling (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det olämpliga i att arbetsgivare inför snusförbud på arbetstid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:887 av Thomas Strand m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa vinstjakten i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:974 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillsynsavgifter för kommersiell service och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1206 av Ann-Britt Åsebol och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lika villkor för privata aktörer i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1357 av Alexandra Anstrell och Maria Stockhaus (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa generell tillståndsplikt för både offentliga och privata utförare för att bedriva verksamhet enligt skollagen, socialtjänstlagen, LSS samt hälso- och sjukvårdslagen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1417 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den pågående utredningen om kraftigt begränsade möjligheter till vinstuttag i s.k. välfärdsföretag omedelbart bör stoppas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1569 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för avgiftsfinansiering av myndighetsbesök och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1575 av Jörgen Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och utforma system för incitament som gynnar högre produktivitet i offentlig sektor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1581 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunala tillsynsavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1822 av Fredrik Schulte m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett regelverk för avknoppningar av offentligt ägd och finansierad verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1963 av Hans Rothenberg m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillförsäkra långsiktigt uthålliga villkor för privat företagsamhet inom välfärdssektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2050 av Jan R Andersson och Sten Bergheden (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mindre servicenäringsars kringkostnader för tillsyn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2652 av Isabella Hökmark (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en förändring av skatteutjämningsystemet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2909 av Fredrik Eriksson och Jonas Millard (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kommunalt ägda bolag som verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad ska kunna agera mer affärsmässigt på densamma och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2970 av Helena Lindahl m.fl. (C):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av mångfald av utförare i vård, skola och omsorg för att säkra kvalitet och konkurrens och därmed effektivitet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2989 av Peter Helander och Fredrik Christensson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om olika åtgärder för att införa en rättvisare folkräkning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3101 av Helena Lindahl och Peter Helander (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fokusera på effektivitet och kvalitet i stället för på begränsningar av vinster i välfärden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3123 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, L, KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur man ämnar arbeta för att öka mångfalden inom välfärdssektorn och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3361 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga den lagstadgade rätten till vinstuttag även hos företag som bedriver verksamheter inom vård, skola och omsorg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3392 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga upphandlingsvillkor, inte begränsa vinster för företag, oavsett inriktning och bransch och tillkännager detta för regeringen.